

บทความพิเศษ

๒1

โมเดลพลังงาน

ย้อนไปปลายปี 2559 พศ.ดร.ปริญญา เทวานฤมิตรกุล รองอธิการบดีฝ่ายความยั่งยืนและบริหารศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกาศเป้าหมายของมหาวิทยาลัยที่ต้องการเพิ่มสัดส่วนของการใช้ไฟฟ้าจากพลังงานสะอาดมากขึ้น เป็นที่มาของการอนุญาตให้เอกชนเข้ามาติดตั้งแผงโซลาร์บนหลังคาตึก 5 ตึก ในวิทยาเขตรังสิต เพื่อแปลงพลังงานแสงอาทิตย์เป็นไฟฟ้าขนาด 5 เมกะวัตต์ และตั้งเป้าเพิ่มเป็น 10 เมกะวัตต์ ในปีนี้ โดยธรรมศาสตร์ไม่ต้องลงทุนในแผงโซลาร์ หรือระบบจัดการใดๆ เพียงแค่อนุญาตให้ติดตั้งและจ่ายค่าไฟฟ้าตามพลังงานแสงอาทิตย์ในสัดส่วนที่ใช้จริงเท่านั้น

โมเดลที่ธรรมศาสตร์เลือกใช้นี้เป็นโมเดลพลังงานที่พบเห็นได้ทั่วไปในอเมริกาและยุโรป แต่อาจยังไม่เป็นที่คุ้นเคยกับคนไทยนัก มีชื่อว่า PPA หรือ Power Purchase Agreement (ข้อตกลงการซื้อขายพลังงานแสงอาทิตย์) ซึ่งเป็นโมเดลพลังงานที่เอื้อให้องค์กร หน่วยงานธุรกิจ หรือแม้กระทั่งครัวเรือนและปัจเจก ร่วมเป็นส่วนหนึ่งกับการผลิตไฟฟ้าจากแหล่งพลังงานแสงอาทิตย์ได้ง่าย สะดวก โดยไม่ต้องลงทุนเอง

นับเป็นโมเดลที่เพิ่มอำนาจให้กับผู้ที่อยากมีส่วนร่วมกับการผลิตพลังงานสะอาดเป็นอย่างยิ่ง

ทั้งนี้ PPA ถือเป็นโมเดลพลังงานแบบใหม่ที่เพิ่มอำนาจให้กับครัวเรือนองค์กร และภาคธุรกิจที่ต้องการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ไว้ใช้เอง แต่ไม่ต้องการลงทุน โดยโมเดล PPA นี้ บริษัทซึ่งจำหน่ายแผงและระบบโซลาร์จะเป็นผู้ลงทุนในอุปกรณ์ การติดตั้ง รวมถึงดูแลและซ่อมแซมระบบครัวเรือน องค์กร และภาคธุรกิจเพียงแค่จ่ายค่าไฟฟ้า (ที่ผลิตจากแผงโซลาร์) รายเดือนตามระยะสัญญาเท่านั้น โดยอัตราไฟฟ้าจะคิดตามหน่วยที่ใช้ในอัตราต่อหน่วยเทียบเท่าหรือต่ำกว่าการไฟฟ้า โดยคิดแบบอัตราก้าวหน้า ทำให้ในระยะยาว ค่าไฟฟ้าจากโมเดล PPA ที่จ่ายจะถูกกว่าการจ่ายค่าไฟให้รัฐ โดยมั่นใจได้ว่าอำนาจในการผลิตไฟฟ้าที่ใช้งานยังเป็นของตัวเอง แกรมพลังงานนั้นยังสะอาดและดีต่อสิ่งแวดล้อมด้วย

นอกเหนือจากการเป็นโมเดลที่เอื้อให้คุณใช้พลังงานจากแผงโซลาร์บนหลังคาบ้านได้ โดยที่ไม่ต้องควักเงินลงทุนเองแล้ว PPA ยังถือเป็นโมเดลพลังงานที่เพิ่มอำนาจให้ประชาชน โดยประชาชนสามารถเลือกได้ว่า จะผลิตไฟฟ้าจากหลังคาใช้เองหรือไม่ หรือจะพึ่งพาไฟจากระบบพลังงานแบบเก่าที่มีรัฐเป็นผู้ขายรายเดียว หรือจะผสมผสานสองทางเลือกนี้เข้าด้วยกัน โดยสัญญาการซื้อพลังงานไฟฟ้าจากโมเดล PPA นี้ มักจะมีระยะเวลาประมาณ 20 ปีขึ้นไป

ชีวิตที่มีทางเลือกมากขึ้น คือ คำตอบที่ว่า ทำไมเราควรต้องสนใจโมเดลพลังงานใหม่อย่าง PPA นั่นเอง

อย่างไรก็ตาม โมเดลการติดตั้งแผงโซลาร์บนหลังคา เพื่อใช้ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์นั้น ไม่ได้มีโมเดลแค่เพียง PPA หรือข้อตกลงซื้อขายพลังงานเท่านั้น หากประชาชนคนไทยยังมีทางเลือกอื่นด้วย ทางเลือกอื่น ๆ นั้น ได้แก่ การซื้อเงินสด และการผ่อนสินเชื่อ หรือที่เรียกว่า Solar Loan

สำหรับโมเดลการซื้อขาดเป็นโมเดลที่เราน่าจะคุ้นเคยกันอยู่แล้ว แต่โมเดลนี้มีข้อจำกัดตรงที่ว่าต้องจ่ายเงินงวดเดียวในจำนวนที่สูงมาก อีกทั้งบริษัทส่วนใหญ่จะไม่มีบริการติดตั้งและซ่อมบำรุง ทำให้โมเดลการซื้อขาดจึงไม่ได้รับความนิยม

ขณะที่โมเดลการผ่อนสินเชื่อถือเป็นโมเดลที่ครัวเรือน องค์กร หรือภาคธุรกิจ จะทำการกู้สินเชื่อจากธนาคารหรือสถาบันการเงิน แล้วนำมาซื้อแผงโซลาร์และระบบติดตั้ง โดยสินเชื่อที่กู้มานั้น ลูกค้าน่าต้องผ่อนชำระและเสียดอกเบี้ยตามระยะสัญญา แต่ระหว่างนั้นก็สามารถใช้พลังงานไฟฟ้าที่ผลิตได้จากแผงโซลาร์ได้ฟรี เพราะถือว่าลูกค้าเป็นเจ้าของอุปกรณ์แล้ว

ปัจจุบันโมเดลพลังงานทั้งแบบซื้อ (Buy) ผ่อนสินเชื่อ (Solar Loan) และ PPA ล้วนมีให้บริการในไทย โดยถ้าวัดจากความนิยม อาจต้องบอกว่าโมเดล PPA ได้รับความนิยมมากกว่า แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ทั้งสามโมเดลก็ล้วนมอบทางเลือกให้ครัวเรือน องค์กร และภาคธุรกิจสามารถผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ไว้ใช้เองได้ โดยลดการพึ่งพิงการใช้ไฟฟ้าจากรัฐลง ■